

Statsbudsjett '24

– Mens vi venter på utvalget

Fredag 6. oktober la regjeringen frem forslag til nytt statsbudsjett for 2024. NTF tropet opp på høring i helse- og omsorgskomiteen mandag 16. oktober for luften sine synspunkter. Oppsummert: Å utvide pasientrettighetene, men ikke finansieringen, er ikke bærekraftig.

✍️ CHRISTIAN P. FJELLSTAD, RÅDGIVER, POLITIKK OG KOMMUNIKASJON, NTF

– Trygt og litt kjedelig, var første oppsummering av Heming Olsen-Bergem, president i Den norske tannlegeforening, – Å avvente Tannhelseutvalgets NOU i juni neste år, er trolig den beste strategien nå. Men tannhelsetjenestene er kronisk underfinansiert, det kunne en forvente ble grepet tak i.

Feilberegninger for ny ordningen for 21–24-åringer

Det utvidede tilbudet til 21–24-åringer er foreslått tatt inn i tannhelsetjenesteloven, og ses nå som en integrert del av budsjettene til Den offentlige tannhelsetjenesten.

– Slik forutsigbarhet er positivt, men NTF mener ordningen fortsatt er underfinansiert med henblikk på de faktiske behovene, noe vi også har påpekt i vårt hørings svar om lovfestingen, understreker presidenten.

I forbindelse med den pågående høringsrunden for forslag til endringer i tannhelsetjenesteloven fremkommer det i høringsnotatet at Helse- og omsorgsdepartementet legger til grunn at en med 25 % egenbetaling beregner kostnadene til nødvendig tannbehandling til 105 millioner kroner per årskull for 21–24-åringene. Beregningene er basert på usikre anslag av pasientenes kostnader til tannhelsetjenester hentet

fra en SSB-undersøkelse i 2010. SSB anslo at gjennomsnittsutgiftene for tannhelsetjenester per år for aldergruppen 21 til 24 år var på kr 2 356 (i 2008-kroner). Hvis man legger til grunn at det i 2023/2024 er ca. 67 500 pasienter i hvert årskull (tall fra SSB) har man basert seg på en anslått kostnad på under kr 2 100 per pasient, hvis man beregner at 140 millioner kroner per årskull er tilstrekkelig for å yte gratis tjenester uten egenbetaling.

En inflasjonsjustering av 2 356,- 2008-kroner utgjør 3 446,- 2023-kroner. Det vil altså si at det er lagt til grunn en kostnad per pasient som er kr 1 350 mindre enn kostnaden ble anslått til i 2008. Dette summerer seg til i overkant av 90 millioner kroner per årskull.

Beregningene er også mangelfulle siden det bare tas høyde for pasientenes opplevde utgifter, og ikke for de kostnadene som kreves for å oppruste Den offentlige tannhelsetjenesten slik at den er i stand til å ivareta disse pasientene på en god måte. Innføring av denne nye gruppen medfører behov for tilpasninger i bemanning, lokaler og utstyr. Dette er ikke dekket inn i de rammeoverføringene som hittil har blitt tilført. NTF har derfor foreslått å øke den fylkeskommunale rammen.

Folketrygdens stønadsordning fortsatt underfinansiert

Tannlegeforeningens mål er å bidra til å utjevne sosial ulikhet i munnhelse, og det håper NTF å få Stortinget med på. Det er et stort udekket behov for tannhelsetjenester blant permitterte, uføretrygdede, arbeidsledige og personer med lav utdanning og inntekt. Dårlig psykisk og fysisk helse er også knyttet til udekket behov for tannhelsetjenester. Dette mener NTF må bekjempes gjennom målrettede tiltak for sosial utjevning.

Gjennom åtte år med regjeringen Solberg ble det spart, underregulert og omplassert midler fra folketrygdens stønadsordning for tannhelsetjenester for nær 600 millioner kroner. De to siste årene, med regjeringen Støre, har sikret at utviklingen i folketrygdens stønadsordning har holdt tritt med prisutviklingen, men nivået av ordningens underfinansiering er helhetlig sett opprettholdt. Når Stortinget i vår styrket folketrygdens stønadspunkt 14 for å ivareta pasienter med psykiske helseplager, fulgte det ingen midler med.

NTF mener folketrygdens stønadsordning må styrkes for å ta igjen underfinansieringen og for å dekke inn blant annet utvidelsen av stønadspunkt 14.

Utfordrende med TOO

Den største enkeltposten som berøres er bevilgningen til TOO (tortur, overgrep og odontofobi), som de to siste årene har blitt tildelt 180 millioner kroner per år. Tjenesten har ikke maktet å bygge ut tilbudet raskt nok, med den følge at bevilgningen ikke er blitt brukt opp, flere år på rad. Regjeringen foreslår derfor et faktisk kutt av 3,6 millioner og et midlertidig kutt av 20 millioner kroner for 2024. Kuttene gir rom for små justeringer andre steder i tannhelsebudsjettet.

Etter det NTF erfarer er det mangelen på psykologer som nå er flaskehalsen for ordningen. Da er det på sin plass å minne om NTFs tidligere forslag om å la pasienter med lettere tannbehandlingsangst gå direkte til tannleger med TOO-kompetanse, i både privat og offentlig tannhelsetjeneste. En obligatorisk undersøkelse/vurdering hos psykolog før tannbehandling er blitt en byråkratisk utfordring for ordningen.

– Kuttforslaget viser vilkårligheten i dagens organisering og finansiering. Dette hadde trolig ikke skjedd om tilbudet til TOO-pasientene var lovfestet. I stedet er tilbudet fortsatt basert på en tilskuddsordning som vedtas av Stortinget i de årlige budsjettforhandlingene, sier en oppgitt Olsen-Bergem.

Utvidede rettigheter, manglende finansiering

Som en del av revidert budsjett for 2023 ble SV enig med regjeringspartiene AP og SP om å styrke rettighetene for pasienter med psykiske helseplager. Dette gjelder både de pasientene som faller inn under stønadspunkt 14 i folketrygdens stønadsordning, og for de som faller inn under gruppe C i tannhelsetjenesteloven. Rettighetsforsterkningen kommer i form av utvidede rettigheter i tid, det vil si seks måneders forlenging, slik at den enkelte pasient faktisk kan nyttiggjøre seg av tilbudet når de er blitt friske nok til å kunne motta et slikt tannhelsetilbud. Det ble bevilget 15 millioner kroner i revidert budsjett for å komme i gang med denne styrkingen av rettighetene.

I Kommunal- og distriktsdepartementets budsjettforslag for fylkeskommunenes rammetilskudd er det foreslått ikke å videreføre en bevilgning av 15,6 millioner kroner som oppstod i behandlingen av revidert budsjett for 2023, tilknyttet tannhelse. Men det spesifiserer ikke hvilke tjenester eller rettigheter som disse 15,6 millionene skulle dekke. Det vil med andre ord måtte dekkes inn i helheten. Utvidelse av rettigheter og ordninger som Den offentlige tannhelsetjenesten har ansvar for, uten tilstrekkelig finansiering, rammer alle gruppene som tjenesten er ment å betjene.

– Besynderlig og foruroligende, sier en bekymret Olsen-Bergem, president i NTF. – Detaljene forsvinner i vage formuleringer. Hvis de nå fjerner pengene som skulle gå til pasienter med psykiske helseplager er det meget beklagelig – spesielt med tanke på denne regjeringens satsning på psykisk helse.

NTF jobber videre med partier som Rødt og SV for å presse frem bedre og reell finansiering av tannhelsetjenestene i Norge.